

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 2006**

49. Opkrævningsvirksomhed i almindelighed

Spørgsmål vedrørende ydelse af offentlig hjælp til ægtefæller

Ombudsmanden modtog under kommunebesøg i K Kommune en klage fra A over, at K Kommune havde iværksat tvangsinddrivelse af beløb, som A troede, var ydet uden tilbagebetalingspligt.

Ombudsmanden fandt det kritisabelt, at kommunen havde iværksat tvangsinddrivelse af beløbet vedrørende offentlig hjælp ydet mod tilbagebetalingspligt uden at sikre sig dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt var indtrådt og i øvrigt i strid med en indgået betalingsaftale. Ombudsmanden henstillede derfor, at kommunen genoptog sagen om inddrivelse af beløbene med henblik på at rette de begåede fejl.

Ombudsmanden lagde om inddrivelse af beløbet på 12.656,09 kr. til grund, at dette beløb var ydet som offentlig hjælp til A, og at beløbet udgjorde en del af den offentlige hjælp på i alt 25.732,57 kr., som kommunen ydede med halvdelen til hver af ægtefællerne. Ombudsmanden fandt det beklageligt, at kommunens brev om tvangsinddrivelse, som er en forvaltningsretlig afgørelse, indeholdt fejl og ikke angav, hvilke beløb, som skulle inddrives hos hvilken ægtefælle.

Ombudsmanden henstillede, at kommunen fremover tilskriver borgerne personligt i restancesager (j.nr. 11.10.49.19/118-05).

Under mit besøg i kommunen den 23. november 2005 havde en af mine medarbejdere en samtale med A, af det i den forbindelse udarbejdede notat fremgår:

"A ønskede at klage over, at K Kommune gennem en længere en periode havde forhindret ham i at komme økonomisk på fode efter en vanskelig periode, som startede i 1996, efter at A pådrog sig en rygskaade.

...

Vedrørende kommunen oplyste A, at kommunen, mens A var uarbejdsdygtig i en lang periode som en konsekvens af rygskaaden, havde ydet ham offentlig hjælp til betaling af husleje.

Efterfølgende havde kommunens inkassokontor meddelt A, at hjælpen skulle tilbagebetales, og A trækkes nu med 33 1/3 % i sine indtægter.

Jeg vejledte A om, at efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 2, skal et tilbagebetalingsvilkår knyttet til ydelse af offentlig hjælp fastsættes samtidig med ydelsen af hjælpen, hvis de forhold som begrunder vilkåret kendes ved hjælpens ydelse.

Jeg vejledte samtidig om klageadgangen til Det Sociale Ankenævn og om, at ombudsmanden ikke kan behandle en klage over tilbagebetalingsvilkåret, hvis afgørelsen ikke har været behandlet af ankenævnet.

A mente ikke, at han var vejledt om klageadgangen til ankenævnet, og han mente samtidig, at han alene var orienteret om tilbagebetalingspligten fra inkassokontoret.

Jeg tilkendegav, at jeg ville gennemgå A's sager i socialforvaltningen og inkassokontoret, hvorefter jeg ville meddele A, om der var forhold i sagerne i relation til A's oplysninger til mig, som ombudsmanden kunne undersøge.

Jeg meddelte A, at såfremt der fortsat består en klageadgang til ankenævnet (navnlig som følge af manglende klagevejledning), ville jeg videresende klagen til ankenævnet."

Jeg skrev den 16. januar 2006 til kommunen:

"Jeg har nu gennemgået kommunens socialforvaltning og inkassokontors sager vedrørende A, og jeg har besluttet at indlede en nærmere undersøgelse af kommunens grundlag for at tvangsinddrive to krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp.

Min undersøgelse drejer sig konkret om et tilbageholdelsespålæg af 9. maj 2005 til A's arbejdsgiver.

Der er ved brev samme dag givet A underretning om tilbageholdelsesbeslutningen.

Af brevet til A fremgår, at tilbageholdelse sker til dækning af blandt andet følgende krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp: Et krav på 9.347 kr. og et krav på 12.656,09 kr.

For så vidt angår de pågældende sociale tilbagebetalingskrav, har jeg ikke i kommunens øvrige sagsakter kunnet identificere, hvilke krav der er tale om. Det fremgår i øvrigt af kommunens brev til A, at kravet på 12.656,09 kr. angår personnummer ..., som efter det oplyste er A's ægtefælle.

Jeg beder derfor kommunen om en redegørelse for, hvilke krav der er tale om, og på hvilket grundlag kommunen har fastslået, at tilbagebetalingspligten er indtrådt.

For så vidt angår tilbagebetalingskravet vedrørende A's ægtefælle beder jeg kommunen redegøre for hjemmelen til at opkræve beløbet hos A.

Kommunens svar vil eventuelt blive forelagt A til partshøring."

Kommunens pantefoged svarede mig ved følgende brev af 30. januar 2006:

"Jeg skal herved komme med en redegørelse om, hvilket krav det drejer sig om, og på med hvilket hjemmel der er truffet beslutning om tilbagebetaling.

Kommunens krav vedr. hjælp mod tilbagebetaling er følgende:

9.328,41 kr. (ikke 9.347,00 kr.) vedrører dækning af husleje, og han har skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003 og 13/1-2004.

Vedr. 12. 656,09 kr. har begge ægtefæller skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003.

Vedr. hjælp mod tilbagebetaling på 25.732,57 har begge ægtefæller skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003. Dette beløb skulle ægtefællerne dele således: 12.866,29 kr. til A, og resten på 12.866,29 kr. til Ægtefælle A, uanset begge ægtefæller har skrevet under på en tilbagebetalingserklæring, og da begge har skrevet under, har de begge to pligt til at betale tilbage.

A og ægtefællen ... fik modregnet beløb fra deres løn den 9/5-2005, da de den 1/2-2005 skrev under på, at de ville komme og aftale en afdragsordning, når A fik arbejde, men de gjorde det ikke. Derfor har inkasso foretaget tvangsmodregning, da de misligholdt den indgåede aftale, jf. retsplejelovens kap. 7, § 12."

Kommunens socialforvaltning svarede mig den 1. februar 2006:

"Hermed fremsendes de krævede dokumenter vedr. ydelse af hjælp mod tilbagebetaling, og der knyttes følgende forklaringer til de enkelte bilag:

Bilag 1

På baggrund ansøgning om hjælp til dækning af restancer på 25.732,57 kr. til INI bliver der foretaget en 3 måneders beregning af familiens økonomi, og det viser sig, at familien ikke har betalt regninger, til trods for, at de har råd til at betale disse.

På den baggrund fremlægges sagen under møde den 14. okt. 2003 i sagsbehandlergruppen i socialforvaltningen, hvor det besluttes, at sagen skal fremlægges for socialudvalget, og at det kræves, at klienterne indsender en skriftlig ansøgning, hvilket klienterne også gør.

Ansøgningen fremlægges for socialudvalget med indstilling om, at hjælpen ydes mod tilbagebetaling iht. kap. 3, § 10, stk. 3 i ltf nr. nr. 10 af 1. november 1982, der lyder således: "Hvor der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger." Socialudvalget bevilger så familien hjælp mod tilbagebetaling på den baggrund.

Jeg skal til orientering bemærke, at hjælpen ydes delt til ægteparret, således A og ægtefællen hver for sig ydes hjælp på 12.656,09 kr. mod tilbagebetaling.

Bilag 2

Jeg kan ikke gøre noget ved oplysninger om de 9.347 kr., da dette beløb ikke vedrører socialforvaltningen.

Ønsker I flere oplysninger, er I velkomne til at kontakte mig."

Den 15. maj 2006 skrev jeg til Familiedirektoratet:

"I forbindelse med min behandling af en konkret klagesag er jeg blevet opmærksom på, at det umiddelbart er tvivlsomt, om en kommune kan yde offentlig hjælp til et ægtepar eller fastsætte vilkår om tilbagebetaling således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Jeg vedlægger til direktoratets videre overvejelser en kopi af den tilbagebetalingserklæring, som er grundlaget for opkrævningen af tilbagebetalingskravet i den konkrete sag.

Jeg beder i den anledning direktoratet om at gøre rede for følgende:

Det fremgår af landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 1:

"§ 1. Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som iøvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Det fremgår af lovforslagets forarbejder, at den citerede bestemmelse svarer til den tidligere gældende landsrådsvedtægts § 2.

Det fremgår herudover af landstingsforordningens § 10, at vilkår om tilbagebetaling skal fastsættes i forhold til en person.

Den tidligere landsrådsvedtægt havde i § 4 en særlig regel om, at person- og familiestøtte kunne ydes til en person eller familie, som havde behov for økonomisk støtte.

Den særlige regel om økonomisk støtte til familier bortfaldt ved landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige.

Jeg beder på denne baggrund direktoratet om at gøre for, om der med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra offentlige kan ydes hjælp på vilkår om tilbagebetaling til et ægtepar således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Såfremt landstingsforordningen ikke giver mulighed for at yde hjælp til et ægtepar, beder jeg direktoratet vurdere, om det vil være foreneligt med landstingsforordningen at yde hjælpen mod tilbagebetaling, således, at der udover de i landstingsforordningens § 10 opregnede vilkår for at kræve hjælpen tilbagebetalt stilles yderligere vilkår om, at ægtefæller hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling."

Direktoratet svarede mig den 26. maj 2006:

"Ved brev af 15. maj 2006 har Landstingets Ombudsmand anmodet Familiedirektoratet om at redegøre for, om der med hjemmel i landstingsforordning om hjælp fra det offentlige kan ydes hjælp på vilkår om tilbagebetaling til et ægtepar således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Familiedirektoratet kan hertil oplyse, at hjælp ydet ifølge landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige er en individuel ydelse som bevilges til den enkelte ansøger og ikke til et ægtepar. Det gælder også hjælp som ydes mod tilbagebetaling jf. landstingsforordning om offentlig hjælp § 10.

Familiedirektoratet skal endvidere fastslå, at der fra kommunens side af ikke kan stilles krav om, at en eventuel ægtefælle er medunderskriver på en tilbagebetalingserklæring for den ydede hjælp. Der er dog intet i landstingsforordningen til hinder for, at en ægtefælle vælger at medunderskrive på en tilbagebetalingserklæring."

Jeg kunne herefter lægge følgende sagsforløb til grund:

Ifølge socialforvaltningens notat af 10. oktober 2003 rettede A og ægtefælle denne dag personlig henvendelse i socialforvaltningen. Det fremgår af notatet:

"101003/...

A og ægtefælle kommer og spørger, om de kan ydes hjælp. De har en restance på 25.732,57 kr. til INI. På baggrund af de medbragte papirer beregner jeg deres økonomi, og beregningen udviser overskud til begge ægtefæller. De forklarer, at de har det meget svært i det daglige, og ikke længere kan følge med i de løbende regninger.

De fortæller også, at de sidste år har været udsat for forkert sagsbehandling, og har måttet hele systemet igennem for at søge om hjælp. Da det virker, som om de har brug for at tale med nogen om deres personlige problemer, henviser jeg dem til en socialrådgiver, hvilket de modtager positivt. Da jeg er færdig med beregningerne for de sidste 3 måneder, viser jeg dem, at de begge har overskud, og at de så ellers ikke er berettiget til hjælp iht. reglerne, da de har haft råd til at betale udgifterne. A bliver meget ophidset og siger, at han vil gå hele vejen for at klage, og vil ikke høre mine bemærkninger om reglerne, og vender ryggen til mig. Jeg siger til ham, at de ellers har haft råd til at betale regningerne, og spørger, hvorfor de ikke har gjort det. Han svarer, at de har brugt pengene til børnetøj og snakker om de høje fødevarepriser. Jeg siger til dem, at jeg går videre med deres ansøgning, og at sagen nødvendigvis må vendes i socialudvalget, da det drejer sig om et så stort beløb. Da de har nævnt så mange udgifter, beder jeg dem om at indsende en skriftlig ansøgning, hvilket de indvilger i."

Af socialforvaltningens notat af 14. oktober 2003 fremgår:

"141003/...

Sagsbehandlergrupper beslutter, at sagen fremlægges for socialudvalget, da de også har fået hjælp mod tilbagebetaling tidligere."

Den 15. oktober 2003 skrev A og ægtefælle følgende ansøgning til kommunens socialudvalg:

"Vi retter hermed skriftlig henvendelse, fordi vi er bedt om at forlade vores bolig. Det drejer sig om undertegnede A, ægtefælle og 3 børn, nemlig 13 årig ..., niårig ... samt ..., der fylder 5 år 16. oktober i år.

Jeg har fiskeri som erhverv, og min ægtefælle arbejder som stedfortræder for sygehusets økonomi.

Vi har i disse dage meget hårdt i familien, hvorfor vi er nødsaget til at søge om hjælp.

Vi indflyttede boligen marts 2002, hvorefter der skete mange uheldige tilfælde, bl. a. A's ryglidelse, hvor vi kontaktede en healer, hvilket desværre ikke hjalp, med det følge, at vi med præsters og healeres (...) hjælp prøvede at komme ud af problemerne i 4 måneder, hvor kun ægtefællen havde indtægter.

Senere prøvede jeg at køre taxa, men sæsonen var så dårlig, at jeg endte med at have gæld til vognmanden. Som følge heraf kunne jeg ikke længere køre taxa, da foreningens vedtægter havde bestemt, at folk med gæld ikke måtte køre taxa.

Derefter opfostrede vi vore hundehvalpe, så jeg for en kortere periode kunne køre hundeslæde for turister, for derved at kunne bidrage økonomisk. Min jolle lå på land, da der var kommet huller i den, og først i juni måned var den klar til brug igen, hvorefter jeg kunne bidrage økonomisk.

Som I har fået oplyst, har vi oparbejdet en restance på over 25.000 kr. til INI. Vi kan på nuværende tidspunkt ikke betale gælden, hvorfor vi søger socialudvalget i K Kommune om hjælp, som vi på et senere tidspunkt, når vi bliver i stand til det, kan afdrage."

Af forvaltningens mødeindstillingsark af 15. oktober 2003 fremgår:

"Ansøgere:
A og ægtefælle.

Det ansøgte:
Restance på 25.732,57 kr. til INI.

Familieforhold:
Ægteparret har 3 børn.

Boligforhold:
De bor på ...

Tidligere bevillinger:
Ægteparret har tidligere rettet henvendelser, med lange mellemrum, og efter behov.

Arbejds-mæssige forhold:
Manden er fisker, og ægtefællen arbejder som kok i sygehuset.

Økonomiske forhold:
Deres økonomi inden for de 3 sidste måneder udviser overskud.

Indstilling:

Jeg har talt med ansøgerne ved deres henvendelse, de har svært ved at følge med i de løbende regninger, men beregningerne viser overskud, og således har de ellers været i stand til at betale. Vi kommer også ind på deres personlige problemer, hvor de erkender, at de har behov for hjælp for at kunne komme videre. Der er bestilt tid til samtale hos socialrådgiveren. De har 3 børn, hvorfor jeg på den baggrund indstiller, at de ydes hjælp mod tilbagebetaling, med det krav, at de afdrager beløbet månedligt og at de laver et budgetskema.

Bilag:

- Skriftlig ansøgning
- Beregning for 3 måneder
- INI's brev om udsættelse"

Af af socialudvalgets beslutningsreferat fremgår:

"4. J.nr. cpr.nr. ... A ...
Ægtefællen og A søger om hjælp til dækning af huslejerestancer i alt på 25.732,57.

Beslutning:

Det ansøgte bevilges som hjælp mod tilbagebetaling."

Forvaltningens journalark indeholder følgende tilførsel af 23. oktober 2003:

"Familien er bevilget af socialudvalget hjælp mod tilbagebetaling til dækning af huslejerestancer på 25.732,57. / ..."

Den 7. november 2003 underskrev A og ægtefællen følgende fortrykte tilbagebetalingserklæring:

"A og ægtefælle

Cpr.nr.

Adresse ...

Anerkender herved, at have modtaget hjælp af K Kommune i h. t. Landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1 nr.

Kr.: 25.732,57

Hvilket beløb dækker:

Jeg anerkender, at hjælpen er tilbagebetalingspligtig i h.t. omstående paragraf, og at beløbet betales af mig, så snart jeg er i stand til det.

Jeg er ligeledes gjort bekendt med, at så snart jeg selv ved frivillig aftale ikke kan tilbagebetale beløbet, vil sagen overgå til retslig inkassation, hvorved kapitel 7, § 12, Retsplejelov i Kalaallit Nunaat, tvangsmæssig inddrivelse kommer i anvendelse.

Jeg er samtidig oplyst om, at jeg kan klage over såvel hjælpens størrelse som tilbagebetalingspligten, til Det sociale Ankenævn. Box 1015. 3900 Nuuk indenfor 4 uger fra afgørelsesdatoen.

K By, den 7 nov. 2003

ægtefælle

Til vitterlighed ...

Til vitterlighed

[ulæselig underskrift]"

Den 13. januar 2004 underskrev A en tilsvarende tilbagebetalingserklæring vedrørende offentlig hjælp til dækning af husleje for januar 2004 på 3.123,73 kr. Det er i den sidste tilbagebetalingserklæring oplyst, at hjælpen er ydet på vilkår om tilbagebetaling med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 4.

Kommunens inkassokontor skrev den 27. januar 2005 til A:

"Meddelelse:

Hermed skal det meddeles, at gælden på kr. 48.399,22, ikke er blevet betalt, og i og med de ikke har indgået forlig og heller ikke har rettet henvendelse omkring disse, har man fremsendt anmodning om tvangsinddrivelse hos deres arbejdsgiver ... om løn tilbageholdelse på 33,33% af deres løn indhold, indtil hele gælden er blevet afviklet.

Specificering af gæld:

Hjælp mod tilbagebetaling (betaling af husleje) kr. 9.347.03

Restskat for 2003 rate 1-2-3 kr. 9.225.00

Renter kr. 153.00

Skattedirektoratet (Studielån) kr. 17.018.10

Hjælp mod tilbagebetaling (betaling af husleje)kr. 12.656.09

Samtidigt skal det meddeles, at indkomne regninger skal betales ved kassen, ved personlig fremmøde.

Det skal også orienteres, at såfremt du holder op med at arbejde eller får nyt arbejde, om at meddele dette til inkassokontoret her."

A og ægtefællen underskrev den 1. februar 2005 følgende standardblanket:

"BETALINGSAFSAFTE GÆLDSVEDGÅELSE

Undertegnede

Cpr.nr.: .../ ...

Ateq: A & ægtefælle
 Adresse: ... K By
 Stilling:

Erkender at skylde følgende gældsposter.

Restance:	2003 9.225,00
Akileraarutit erniaat	276,00
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 7/11-2003 atsiugaq	6.408,89
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 13/1-2004 atsiugaq	2.938,14
Ilinniagaqarnerup nalaani atukkat, Akileraartarnermi Pisortaqaarfik Cpr.nr. ...	17.018,10
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 7/11-2003 atsiugaq	12.656,09
Katillugit Kr.	48.522,22

Jeg forpligter mig til at betale de løbende forfaldne fordringer samt afvikle det samlede skyldige beløb med tillæg af løbende renter på følgende måde:

Hver mdr.
 Hv. 14.dag

Jeg anerkender, at kommunen har ret til at modregne i henhold til de almindelige regler herom, i enhver mig tilkommende udbetaling fra det offentlige. Jeg er indforstået med, at misligholdelse af ovenstående medfører, at hele det skyldige beløb incl. renter påløbet efter indgåelse af aftalen straks forfalder til betaling og kan tvangsinddrives i henhold til reglerne herom."

Blandt de dokumenter, som kommunens inkassokontor sendte mig som bilag til høringssvaret af 30. januar 2006 er en udskrift af en indberetning fra K By ... ApS til kommunens skatteforvaltning om virksomhedens udbetaling af løn og indeholdelse af A-skat for marts måned 2005. Det fremgår heraf, at A i den pågældende måned oppebar løn i virksomheden på 9.580 kr.

Kommunen skrev den 9. maj 2005 til A og ægtefællen:

"Meddelelse:

Hermed skal det meddeles, at gælden på kr. 48.779,60, ikke er blevet betalt, og i og med de ikke har rettet henvendelse omkring opkrævningerne, har man fremsendt anmodning om tvangsinddrivelse hos deres arbejdsgiver K By ... ApS og Grønlands Hjemmestyre om løn tilbageholdelse på 33,33% af deres løn indhold, indtil hele gælden er blevet afviklet.

Specificering af gæld:

Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance	kr. 9.328,41
Restskat for 2003 rate 1-2-3	kr. 9.225,00

Gebyr og renter	kr. 552,00
Skattedirektoratet, usf/25.29.02-769	kr. 17.018,10

Cpr.nr.	
Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance	kr. 2.656,09

Samtidigt skal det meddeles, at indkomne regninger, skal betales ved kassen, ved personlig fremmøde.

Det skal også orienteres, at såfremt du holder op med at arbejde eller får nyt arbejde, om at meddele dette til inkassokontoret her."

Samme dag sendte kommunen et løntilbageholdelsespålæg vedrørende A til K By ... ApS på 48.779,60 kr., hvilket beløb svarer til en sammentælling af samtlige gældsposter nævnt i brevet af 9. maj 2005 til A og ægtefælle.

Jeg udtalte herefter:

"Mine indledende bemærkninger

Som anført i min høring af kommunen er min undersøgelse begrænset til at angå spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne har været opfyldt for at iværksætte løntilbageholdelse i forhold til A den 9. maj 2005 for følgende krav:

"Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr. 9.328,41"

og

"Cpr.nr. ...

Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr. 12.656,09".

Jeg beklager i den anledning, at jeg i høringen af kommunen fejlagtigt anførte, at det første krav var på 9.347 kr., hvilket beløb var det oplyste i løntilbageholdelsespålægget af 27. januar 2005.

Jeg har ikke taget stilling til, om kommunen har været berettiget til fastsætte vilkår om tilbagebetaling af ydet offentlig hjælp, idet dette spørgsmål skal påklages til Det Sociale Ankenævn, forinden jeg kan behandle spørgsmålet, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3.

Vedrørende tvangsinddrivelse af sociale tilbagebetalingskrav generelt

Efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 6, kan krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp ydet efter denne landstingsforordning indrives efter retsplejelovens regler.

Jeg har i mit brev af 6. december 2005 til kommunen vedrørende min gennemgang af inkassosager under mit besøg i kommunen udtalt vedrørende tvangsinddrivelse af sociale tilbagebetalingskrav:

"Sagen indeholder ... en af ... underskrevet erklæring om, at hun har modtaget offentlig hjælp mod tilbagebetalingspligt.

Der er tale om en fortrykt blanket, hvor forvaltningen skal markere, om tilbagebetalingsvilkåret har hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 1, 2, 3 eller 4.

Denne markering er ikke foretaget, og det er således ikke i inkassosagen oplyst, hvad der er hjemmel for at kræve beløbet tilbagebetalt.

Når der foreligger konkret usikkerhed om hjemmelen til at kræve offentlig hjælp tilbagebetalt, kan tilbagebetalingsvilkåret ikke tvangsfuldbyrdes af pantefogeden, som må returnere sagen til socialforvaltningen med anmodning om yderligere oplysninger."

Da pantefogeden er undergivet et almindeligt forvaltningsretligt krav om sagsoplysning, skal pantefogeden udover det citerede påse, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilbagebetalingskravets størrelse og for, at det er inddrivelsesmodent.

Tilbagebetalingskravet på 9.328,41 kr.

Der foreligger ikke i sagen dokumentation for dette beløb.

Kommunens inkassokontor har i sit høringssvar oplyst, at grundlaget for opkrævningen er de to tilbagebetalingserklæringer, som A underskrev henholdsvis den 7. november 2003 og den 14. januar 2004.

Jeg bemærker for det første, at kommunen i tilfælde af en eventuel indsigtelse skal kunne dokumentere, hvorledes det pågældende beløb er beregnet.

Herudover tilsiger reglerne om parterets ret til aktindsigt og hensynet til kontrollen med forvaltningen, herunder revisionskontrollen, Skattedirektoratets kontrol som sektortilsyn og ombudsmandskontrollen, at oplysninger om beregningen af de krav, som kommunen tvangsinddriver, enten skal foreligge på den relevante sag, eller at sagen skal indeholde oplysninger om, hvor beregningen findes.

Jeg finder det derfor uheldigt, at jeg ikke ved min gennemgang af kommunens sagsakter har kunnet kontrollere rigtigheden af beløbet på 9.328,41 kr.

Jeg bemærker dernæst, at tilbagebetalingserklæringen af 7. november 2003 ikke indeholder oplysninger om, efter hvilken bestemmelse i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige, at tilbagebetalingsvilkåret er fastsat.

Som anført under mine generelle bemærkninger ovenfor, er oplysninger om tilbagebetalingsgrundlaget en nødvendighed for, at pantefogeden kan iværksætte tvangsinddrivelse på grundlag af en tilbagebetalingserklæring.

Kommunens socialforvaltning har til mig i sit hørings svar af 1. februar 2006 oplyst, at tilbagebetalingsvilkåret hviler på landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige "§ 10, stk. 3". Jeg går ud fra, at kommunen mener, at tilbagebetalingskravet hviler på landstingsforordningens § 10, stk. 1, nr. 3, som er sålydende:

"§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

- 1) ...,*
- 2) ...,*
- 3) hvor der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger."*

Jeg henviser i den anledning til min generelle udtalelse om hjælp mod tilbagebetalingspligt, som jeg sendte til samtlige kommuner den 1. juli 2005.

Jeg anførte heri blandt andet:

"Fastsættes der vilkår om tilbagebetaling efter § 10, stk. 1, nr. 1, eller nr. 3,

...

vil det ofte være vanskeligt ved hjælpens udbetaling at vurdere, hvornår tilbagebetaling kan ske.

Dette må under alle omstændigheder afgøres efter et konkret skøn, og forvaltningen kan således ikke anvende standardiserede tilbagebetalingsmodeller, når tilbagebetaling alene kan kræves efter nr. 1 eller nr. 3.

Jeg henleder endvidere opmærksomheden på landstingsforordningens § 1, som er sålydende:

"Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som i øvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Det vil således være i strid med landstingsforordningens formål, at fastsætte en tilbagebetalingsordning, som afføder et nyt hjælpebehov.

Jeg bemærker supplerende, at opregningen af de situationer, hvor tilbagebetaling af retmæssigt ydet hjælp kan kræves efter § 10, efter lovens ordlyd og dens forarbejder, som forudsætter lovhjemmel for tilbagebetalingskrav, er udtømmende.

Det vil således ikke være lovligt at kræve tilbagebetaling af andre årsager, end de, som loven opregner.

Som nævnt ovenfor, har jeg noteret mig, at skyldnere i tilbagebetalingsserklæringerne skal skrive under på, at kommunen er berettiget til at skønne, hvornår den ydede hjælp kan kræves tilbagebetalt.

Jeg bemærker til dette, at der ikke lovligt kan indgås aftaler mellem en borger og en kommune om, at kommunen efterfølgende kan kræve tilbagebetaling på et andet grundlag, end det som forelå, da hjælpen blev ydet.

Kommunerne må heller ikke i tilbagebetalingsserklæringerne fastsætte afdragsvis betaling af hjælpen, som strider mod selve grundlaget for tilbagebetalingspligten."

Det har således været påkrævet, at kommunen konkret tog stilling til, hvornår tilbagebetalingspligten indtrådte, forinden kommunen kunne tvangsinddrive tilbagebetalingskravet.

Kommunens pantefoged har videre i sit høringssvar oplyst, at tvangsinddrivelsen også omfatter et krav med grundlag i tilbagebetalingsserklæringen af 13. januar 2004.

Dette tilbagebetalingskrav hviler på landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 4, som er sålydende:

"§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

1) ...,

2) ...,

3) ...,

4) når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen."

I min ovenfor refererede generelle udtalelse af 1. juli 2005 har jeg om tilbagebetalingskrav efter den § 10, stk. 1, nr. 4, udtalt:

"Kræves tilbagebetaling med hjemmel i § 10, stk. 1, nr. 4, "når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen.", vil der i almindelighed foreligge en sådan vished om, hvornår tilbagebetaling kan kræves, at det i forbindelse med beslutningen om tilbagebetalingsvilkåret bør besluttes, hvornår tilbagebetaling kræves."

Det fremgår imidlertid ikke af oplysningerne i sagen, hvilke konkrete forhold, som viste, at A i løbet af kort tid ville være i stand til at tilbagebetale den ydede hjælp.

Det har derfor også i relation til dette tilbagebetalingskrav været påkrævet, at kommunen tilvejebragte nærmere oplysninger om tilbagebetalingspligtens indtræden, forinden tvangsinddrivelse blev påbegyndt.

Kommunens pantefoged har i sit høringssvar af 30. januar 2006 henvist til, at tvangsinddrivelse er iværksat, da A (og ægtefælle) ikke har overholdt den aftale, som A og ægtefælle indgik med kommunen den 1. februar 2005.

Denne aftale indeholder følgende vedrørende betalingen:

"De kan i øjeblikket ikke afdrage ovennævnte restance, så længe Ægtefælle er alene om at tjene penge. Lige så snart A begynder at tjene penge, henvender de sig og aftaler en afdragsordning."

Det ovenfor anførte om pligten for kommunen til at afgøre, hvornår tilbagebetalingspligten indtræder, indebærer efter min opfattelse, at kommunen ikke i inddrivelsesøjemed kan indgå en aftale med A og A's ægtefælle om afdragsvis betaling af gælden, forinden tilbagebetalingstidspunktet er fastslået.

Selvom det måtte antages, at tilbagebetalingstidspunktet var indtrådt den 1. februar 2005, giver den indgåede aftale imidlertid ikke kommunen hjemmel til at iværksætte løntilbageholdelse efter retsplejeloven, hvilket blandt andet som udgangspunkt forudsætter, at skyldneren har været indkaldt til en fogedforretning.

For det første er løntilbageholdelse udtryk for indgribende myndighedsudøvelse, som kun kan iværksættes under iagttagelse af retsplejelovens regler, og løntilbageholdelse kan således ikke iværksættes på baggrund af en aftale mellem pantefogeden og en borger.

Jeg henviser herved til min udtalelse, som refereret i min årsberetning for 2001, afsnit 5, sag 04-3, navnlig side 124 ff. i den grønlandssprogede version og side 96 ff. i den dansksprogede version samt til min årsberetning for 1998, afsnit 5, sag 64-1.

Jeg bemærker herudover, at aftalen i den konkrete sag mellem kommunen og A (og ægtefælle) gik ud på, at A selv rettede henvendelse til kommunen, når han blev i stand til at betale. Det var således overladt til A selv at vurdere, hvornår han blev betalingsdygtig.

En sådan aftale forpligter såvel kommunen som A på privatretligt grundlag, således at kommunen ikke kan administrere aftalen ud fra forvaltningsretlige regler, herunder retsplejelovens bestemmelser om tvangsinddrivelse.

Hvis kommunen har vurderet, at A har misligholdt aftalen ved at blive betalingsdygtig uden at kontakte kommunen, har kommunen derfor været forpligtet til at opsige den indgåede aftale, forinden kommunen kunnet foretage sig yderligere i relation til beløbets opkrævning.

Jeg finder det på denne baggrund kritisabelt, at kommunen iværksatte tvangsinddrivelse af beløbet på 9.328,41 kr. uden at sikre sig dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt var indtrådt og i øvrigt i strid med den indgåede betalingsaftale.

Jeg henstiller samtidig, at kommunen genoptager sagen om inddrivelse af beløbet med henblik på at rette de nævnte fejl.

Jeg har ikke herved forholdt mig til, om kommunen har været berettiget til at fastslå, at tilbagebetalingspligten efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 3 var indtrådt, forinden kommunen den 1. februar 2005 indgik en betalingsaftale med A.

Spørgsmålet om tidspunktet for tilbagebetalingspligtens indtræden har en sådan sammenhæng med selve tilbagebetalingsvilkåret, at kommunens afgørelse af, hvornår tilbagebetalingstidspunktet er indtrådt, kan påklages særskilt til Det Sociale Ankenævn med den virkning, at jeg er afskåret fra at undersøge dette spørgsmål, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, jf. også mine indledende bemærkninger.

Tilbagebetalingskravet benævnt "Cpr.nr. ... Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr.12.656,09" i løntilbageholdelsespålægget

Jeg bemærker indledningsvist, at mine ovenstående bemærkninger til kommunens adgang til at iværksætte tvangsinddrivelse, herunder min kritik af kommunens utilstrækkelige sagsoplysning i forbindelse med tvangsinddrivelsen, også gør sig gældende for så vidt angår kravet på 12.656,09 kr.

Min udtalelse i det følgende angår således det forhold, at kravet i kommunens afgørelse af 9. maj 2005 er angivet som et krav, som kommunen har mod A's ægtefælle.

Det er oplyst, at grundlaget for kravet er den tilbagebetalingserklæring, som A og ægtefælle underskrev den 7. november 2003 vedrørende hjælp ydet på 25.732,57 kr. til dækning af en huslejerestance.

Det fremgår ikke af tilbagebetalingserklæringen, hvorledes hjælpen er fordelt mellem de to ægtefæller, og det fremgår heller ikke af de øvrige skriftlige oplysninger i sagen, at ægteparret A er gjort bekendt med, at hjælpen er fordelt med lige store beløb til hver.

Oplysningen om, at hjælpen er fordelt med halvdelen til hver ægtefælle, fremgår alene af kommunens socialforvaltnings hørings svar af 1. februar 2006.

Landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 1 er sålydende:

"Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som iøvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Den ovenfor citerede indledning til § 10, stk. 1 i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige indebærer, at tilbagebetalingskrav skal rettes mod den, som har modtaget hjælpen.

Der er ikke (i modsætning til den før landstingsforordningen gældende retstilstand i landsrådsvedtægten om hjælp fra det offentlige) hjemmel til at yde økonomisk hjælp til en familie som modtager af hjælpen. Hjælpen skal udbetales til enkelte personer, selvom der ved hjælpens udmåling kan (og i et omfang skal) lægges vægt på familiens samlede situation.

Jeg henviser i den forbindelse også til Familiedirektoratets hørings svar af 26. maj 2006.

Jeg finder allerede på denne baggrund, at pantefogeden ikke uden en nærmere undersøgelse af tilbagebetalingskravet har været berettiget til at lægge til grund, at hjælpen var ydet med halvdelen til hver af ægtefællerne.

Det er dernæst spørgsmålet, om ægtefællerne hæfter solidarisk for tilbagebetalingen.

Jeg bemærker til dette, at efter landstingslov nr. 3 af 2. maj 1996 om indrivelse og forebyggelse af restancer til det offentlige § 6, stk. 1, hæfter ægtefæller solidarisk for huslejebetalingen.

Der kan imidlertid ikke heraf udledes, at denne hæftelse også gælder offentlig hjælp til dækning af en huslejerestance.

Efter § 25 i lov om ægteskabets retsvirkninger, som sat i kraft for Grønland ved lov nr. 150 af 31. marts 1993, hæfter enhver af ægtefællerne alene for forpligtelser, som påhviler den pågældende ægtefælle.

Det kræver således særlig lovhjemmel at pålægge ægtefæller solidarisk hæftelse.

En sådan hjemmel fremgår ikke af landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige.

Jeg må på denne baggrund forstå kommunens hørings svar af 30. januar og 1. februar 2006 således, at hjælpen er ydet med lige store beløb til hver af ægtefællerne, ligesom jeg går ud fra, at det ikke har været kommunens hensigt at pålægge ægtefællerne solidarisk hæftelse for hjælpens tilbagebetaling.

Det er derfor en beklagelig fejl, at kommunen i sit brev af 9. maj 2005 til A og ægtefælle anførte, at det beløb på 12.656,09 kr., som kommunen besluttede at tvangsinddrive ved løntilbageholdelse hos A's arbejdsgiver, vedrørte A's ægtefælle.

Jeg bemærker supplerende, at afgørelser om at iværksætte løntilbageholdelse er forvaltningsretlige afgørelser, som skal begrundes i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens §§ 22 til 24.

Dette indebærer blandt andet, at begrundelsen ikke må give anledning til tvivl.

Kommunens brev af 9. maj 2005 er adresseret til "A og ægtefælle", og indeholder en afgørelse om tvangsinddrivelse i forhold til begge ægtefæller.

Jeg finder det beklageligt, at kommunen ikke har tilskrevet hver af ægtefællerne separat, idet det ved den benyttede fremgangsmåde ikke er muligt at udlede hvilke restancer, som kommunen har besluttet at inddrive ved løntilbageholdelse i forhold til hver af ægtefællerne.

Hertil kommer, at oplysninger om restancer er fortrolige eller private oplysninger, hvilket indebærer, at kommunen har tavshedspligt med hensyn til sådanne oplysninger jf. sagsbehandlingslovens § 27.

Det er derfor uhjemlet, at kommunen giver en borger meddelelse om den pågældende borgers ægtefælles restancer, medmindre borgeren under inkassosagen har optrådt som partsrepræsentant for sin ægtefælle, jf. sagsbehandlingslovens § 8.

Jeg henstiller, at kommunen fremover tilskriver borgerne personligt i restancesager.

Da der, i lighed med tilbagebetalingskravet på 9.328,41 kr., ikke i sagen foreligger dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt er indtrådt, og da beløbet er tvangsinddrevet i strid med betalingsaftalen af 1. februar 2005, henstiller jeg, at kommunen genoptager sagen om inddrivelsen af beløbet på 12.656,09 kr. med henblik på at rette disse fejl.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev underrettet A om min opfattelse."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt fra K Kommune.